

Tilrettelegging i skolen for barn med dysmeli

**Trine Bathen, ergoterapeut,
februar 2018, skolestartkurs**

Hva vi skal snakke om nå ?

- Mulige utfordringer når deres barn skal begynne på skolen
- Hva kan være «lure løsninger»?
- Hvem kan dere samarbeide med?

- Ulik arm/ benlengde (assymetri)
- Fare for sår/ gnag/ ubehag fra protese/ hjelpemidler
- Smerter?
- Tretthet?
- Fryser lettere på dysmeliarmen/ benet

- ✓ **Barna klarer seg bra, like bra som barn flest**
(Hermansson L 2005), Ylimainen 2010, Michielsen mfl 2011,
Van der Sluis 2011, James 2006, Johansen mfl 2013)
- ✓ Barn med mindre dysmelier, noe mer problemer (psykososial tilpasning) enn de med større dysmelier (Andersson m/fl 2011)
- ✓ Størrelsen/ omfanget på dysmelien ingen betydning for helserelatert livskvalitet (HRQOL) (Michielsen 2011)
- ✓ Uavhengig av protese eller ikke; barna klarte seg bra i skole og hverdagsliv, mange og gode strategier (Buffart mfl 2007, Van der Sluis m fl 2011, De Jong m fl 2012)

Mulige utfordringer når man har hånd/ armdysmeli

- Begrenset eller manglende grep på en eller begge hender
- Ulik lengde på armene, asymmetri, skjev arbeidsstilling?
- Kortere armer, mindre rekkevidde
- Oppgaver som krever to hender?
- Finmotoriske oppgaver ?
- Kan trenge grepshjelpemidler/ protese som krever tilvenning og trening
- Kan trenge hjelp til påkledning og å ta på protese.
- Kan trenge hjelp / tilrettelegging ved toalettbesøk

Mulige utfordringer når man har bendysmeli

Kortere/ manglende tær?

Benlengde forskjell?

Noen bruker protese/ spesialsko

Utfordring med?

- Hoppe, hinke, løpe
- Balanse
- Gå lange avstander, for eksempel på skoleturer
- Holde tempo med de andre?

På skoleveien

- Får barnet lukket reimer på sekken?

Let etter sekk med gode spenner, alternativt kan ortopedisk verksted/
dysmeliteam tilpasse sekken med f.eks borrelås

- Har barnet rygg / nakkeplager? Er bæring av tung sekk en belastning?

Spør skolen om mulighet for å få dobbelt
sett skolebøker slik at barnet har ett
sett hjemme og ett på skolen

Fort kald på armer/ ben ?

- Varmehjelpemidler: sko, sokker, hansker og votter.
- Det skal alltid foreligge medisinske opplysninger fra lege, sammen med en funksjonsvurdering der varmhjelpemiddelet anbefales. Ergoterapeut kan bistå med søknad

Bruk av protese på skolen

- Hva trenger lærer av informasjon om bruk og stell av protesen?
- Trenger barnet hjelp til å ta av/ på protese?
- Fare for sår/ gnag?
- Skal barnet trene på protesebruk i aktiviteter på skolen?

Bruk av grepshjelpemidler

Grepshjelpemidler/ grepsprotese/ grepsortose; spesiell teknisk innretning som er individuelt utformet til spesielle aktiviteter (til skistav, sykkelstyre, blyant mm).

Samarbeid med skole, lokal ergo/ fysio og dysmeliteam – hva er barnets behov?

Kan grepshjelpemidler være aktuelt i skoleaktiviteter?

Bilder fra <http://sophiesminde.no/>

Tilrettelegging av pult og stol

For de fleste fungerer vanlig skolepult og stol bra

- som for alle andre viktig at stol og pult har riktig høyde for barnet

Ved kortere / forskjellig armlengde aktuelt å følge med på om det gir utfordringer for barnet

(samarbeid med lokal ergo/ fysio)

Skriving, mange mulige løsninger

- De fleste her vil antakelig kunne skrive/ tegne uten noe tilpasninger
- Noen kan trenge tilpassing - tykkere blyant/ blyantgrep / spesialgrep?
- Noen barn med større hånd/ fingerdysmeli kan ha nytte av PC/ nettbrett – spesielt i høyere klassesertrin når krav til skrivemengde og tempo øker
 - Regelverk ifht støtte til PC fra NAV endres stadig.

<https://www.sunnaas.no/fag-og-forskning/kompetansesentre-og-tjenester/trs-kompetansesenter-for-sjeldne-diagnoser/lover-rettigheter-og-tjenester/hjelpemidler-tilrettelegging-bil-og-bolig>

Bilde fra norsk teknisk ortopedi

Skriving tegning klipping osv – mange mulige løsninger

Sklisikkert underlag (sklikke) under skriveboka
eller magnetskriveplate med linjal

En saks – mange løsninger

Viktig å finne det som passer til barnet – skolen skal tilrettelegge så alle barn kan delta i undervisningen

Gode arbeidsstillinger er viktig

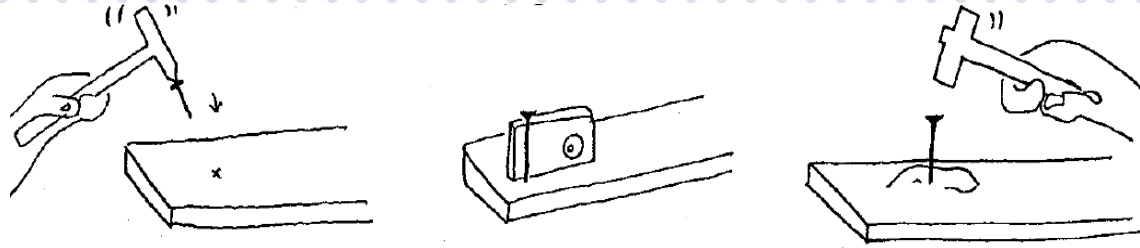
(arbeidshøyder, stående arbeid / sittende arbeid?)

Lurt å ligge litt i forkant - snakke med lærer om hva som kommer av aktiviteter.
Mye kan løses med fantasi

Mat og helse: Behov for hjelpemidler eller andre måter å tilpasse oppgavene på?

- Mulige løsninger er f.eks:
 - sklisikkert underlag, skjærebrett med spiker, kniver med vinklet skaft

Bilde fra hefte til arm og bendefektforeningen Danmark

F.eks slå i spiker når man har bare en hånd/ dårlig grep, alternativer kan være: magnetisk hammer, magnetkloss til å støtte spikeren, eller kitt til å feste spikeren.

Eller: samarbeide med lærer i god tid om hvilke oppgaver de velger for klassen. Det står ingenting i læreplanene om at man skal ha strikking eller sløyd med hammer og spiker

Musikk

Hvilke instrumenter kan velges ? – trengs det tilpasninger?

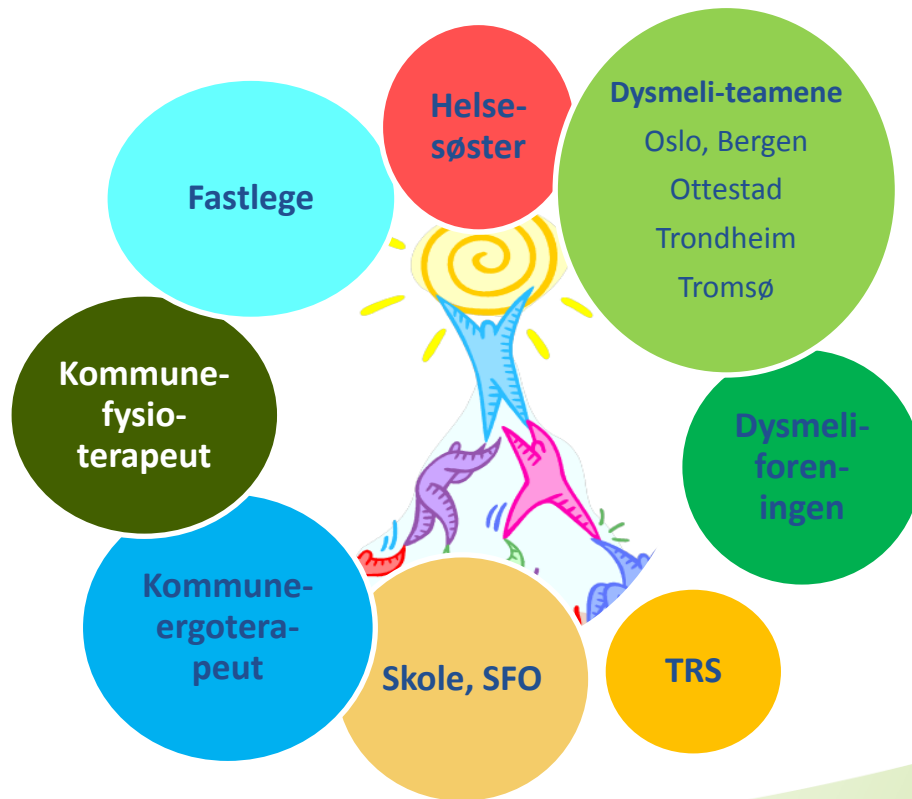

Bilder fra Norsk teknisk ortopedi, Ottestad

Hjelpemidler

- Færrest mulig hjelpemidler, men de rette. Skal fungere godt
- Prøv vanlig utstyr først
- Hjelpemidlene skal fungere i dag, ikke være til ”å vokse i”
- Skreddersøm / spesialtilpassing ofte nødvendig

Samarbeid for å finne gode løsninger

Kunnskap kan gi gode løsninger

- Lokale fagpersoner, skole og SFO ansatte trenger en forståelse for deres barns behov, utfordringer og muligheter for å finne gode løsninger.
- Bruk gjerne informasjonen fra TRS
- Foreldre og fagpersoner kan gjerne kontakte TRS for å diskutere problemstillinger og få råd
- Samarbeid med dysmeliteamene hvis barnet trenger tilpassing av for eksempel grepshjelpemidler for å mestre aktiviteter

Noen aktuelle nettsider

- Dysmeli, kunnskap, råd og tips
 - <http://www.dysmeli.no/> (Norsk dysmeliforening)
 - <http://www.dysmeli.se/> (Svensk dysmeliforening)
- Hjelpemidler, regelverk
 - <https://www.sunnaas.no/fag-og-forskning/kompetansesentre-og-tjenester/trs-kompetansesenter-for-sjeldne-diagnoser/lover-rettigheter-og-tjenester/hjelpemidler-tilrettelegging-bil-og-bolig>
- Hjelpemiddelfirmaer småhjelpemidler
 - <http://www.etac.no>
 - <http://www.adl.no/>
 - <http://www.nitec.no/>
 - <http://amajo.no/>